

Dokument ze zasedání

B9-0169/2024 }
B9-0170/2024 }
B9-0171/2024 }
B9-0176/2024 }
B9-0178/2024 }
B9-0180/2024 } RC1

13.3.2024

SPOLEČNÝ NÁVRH USNESENÍ

předložený v souladu s čl. 132 odst. 2 a 4 jednacího řádu

a nahrazující tyto návrhy usnesení:

B9-0169/2024 (S&D)
B9-0170/2024 (ECR)
B9-0171/2024 (The Left)
B9-0176/2024 (Verts/ALE)
B9-0178/2024 (Renew)
B9-0180/2024 (PPE)

o vrácení rumunského národního pokladu, který si nelegálně přivlastnilo Rusko (2024/2605(RSP))

Michael Gahler, Eugen Tomac, Traian Băsescu, Siegfried Mureșan, Ioan-Rareș Bogdan, Vasile Blaga, Daniel Buda, Cristian-Silviu Bușoi, Gheorghe Falcă, Mircea-Gheorghe Hava, Marian-Jean Marinescu, Dan-Ștefan Motreanu, Gheorghe-Vlad Nistor, Loránt Vincze, Iuliu Winkler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius
za skupinu PPE
Rovana Plumb, Dan Nica, Victor Negrescu, Mihai Tudose, Claudiu

RC\1298929CS.docx

PE760.481v01-00 }
PE760.482v01-00 }
PE760.483v01-00 }
PE760.487v01-00 }
PE760.489v01-00 }
PE760.491v01-00 } RC1

Manda, Adrian-Dragoş Benea, Carmen Avram, Maria Grapini, Corina Creţu

za skupinu S&D

Vlad-Marius Botoş, Petras Auštrevičius, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Vlad Gheorghe, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Urmas Paet, Dragoş Pîslaru, Hilde Vautmans

za skupinu Renew

Nicolae Ştefănuţă

za skupinu Verts/ALE

Cristian Terheş

za skupinu ECR

Martina Michels

za skupinu The Left

Usnesení Evropského parlamentu o vrácení rumunského národního pokladu, který si nelegálně přivlastnilo Rusko (2024/2605(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Rusku,
- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU), zejména na články 6, 36 a 167 této Smlouvy,
- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU), zejména na preambuli a čl. 3 odst. 3 této Smlouvy,
- s ohledem na Haagskou úmluvu o ochraně kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu z roku 1954,
- s ohledem na stanovisko Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 193 (1996) ze dne 25. ledna 1996 nazvané „Žádost Ruska o členství v Radě Evropy“ a na rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 1896 (2012) ze dne 2. října 2012 nazvanou „Plnění povinností a závazků Ruskou federací“,
- s ohledem na rusko-rumunskou smlouvu o přátelských vztazích a spolupráci ze dne 4. července 2003 a doprovodné společné prohlášení rumunského a ruského ministra zahraničních věcí, kterým byla zřízena společná rumunsko-ruská komise pro studium otázek vyplývajících z historie dvoustranných vztahů, včetně otázky rumunského pokladu,
- s ohledem na Úmluvu o opatřeních k zákazu a zamezení nedovolenému dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků, kterou přijala Generální konference UNESCO na svém 16. zasedání dne 14. listopadu 1970,
- s ohledem na Úmluvu organizace UNESCO o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví ze dne 16. listopadu 1972,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/60/EU ze dne 15. května 2014 o navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území členského státu a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012¹,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 13. prosince 2022 o Akčním plánu EU proti nedovolenému obchodu s kulturními statky (COM(2022)0800),
- s ohledem na Rámcovou úmluvu rady Evropy ze dne 27. října 2005 o hodnotě kulturního dědictví pro společnost (CETS č. 199),

¹ Úř. věst. L 159, 28.5.2014, s. 1.
RC\1298929CS.docx

- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy ze dne 19. května 2017 o porušování právních norem týkajících se kulturního vlastnictví (CETS č. 221),
 - s ohledem na obecné zásady mezinárodního práva, které státy uznávají, jako je zásada svrchovanosti a nevměšování, zásada dobré víry a zásada mírového urovnávání sporů,
 - s ohledem na čl. 132 odst. 2 a 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že státní rezervy zlata slouží jako klíčové finanční aktivum, které zajišťuje stabilitu měny daného státu a posiluje důvěru v jeho hospodářskou sílu;
 - B. vzhledem k tomu, že státní rezervy zlata hrají jedinečnou a dlouhodobou úlohu ve finanční a hospodářské oblasti, jelikož představují klíčovou složku měnových rezerv, které si jednotlivé země drží; vzhledem k tomu, že během finančních krizí fungují rezervy zlata centrální banky jako bezpečné aktivum pro období nestability na trhu;
 - C. vzhledem k tomu, že v preambuli SEU se uvádí, že signatáři se inspirovali „evropským kulturním, náboženským a humanistickým odkazem“ a přejí si „prohloubit solidaritu mezi svými národy při respektování jejich historie, kultury a tradic“, a podle článku 6 SFEU je kultura oblastí politiky, která patří mezi „druhy a oblasti pravomocí Unie“, přičemž EU může přijmout různá opatření s cílem „podporovat, koordinovat nebo doplňovat opatření členských států“; vzhledem k tomu, že podle článku 36 SFEU mají členské státy výsadu vymezit si ve své jurisdikci svůj národní poklad a uplatňovat opatření nezbytná k jeho ochraně;
 - D. vzhledem k tomu, že pojem „rumunský národní poklad“ zahrnuje 91,5 tun ryzího zlata, které patří k rezervám zlata rumunské národní banky, dále královské sbírky klenotů a vzácných mincí, jejichž numismatická a kulturní hodnota nezávisí na hodnotě samotného zlata, jakož i kulturní a umělecké statky, které jsou součástí národního dědictví země;
 - E. vzhledem k tomu, že existují legislativní důvody pro navrácení kulturních statků a národních pokladů, které byly protiprávně vyvezeny z území některé země EU v rozporu s platnými právními předpisy nebo podmínkami, za nichž bylo uděleno dočasné povolení k jejich přemístění; vzhledem k tomu, že Rumunsko má plně právoplatný nárok na svůj národní poklad, který byl v letech 1916 a 1917 převezen do Moskvy;
 - F. vzhledem k tomu, že byl poklad uložen v Rusku se zárukou, že bude v souladu s podepsanými dokumenty, které mají hodnotu mezinárodních smluv, v plném rozsahu vrácen;
 - G. vzhledem k tomu, že nezákonné zabavení rumunského národního pokladu Ruskem představuje porušení mezinárodního práva a zvyklostí, neboť převoz rezervy zlata spolu s rozsáhlou sbírkou kulturních, uměleckých a archivních předmětů za účelem jejich úschovy během výjimečných okolností byl předmětem řádně zdokumentované a právně platné oficiální dohody obsahující právní záruky návratu, jejíž ustanovení byla

ignorována;

- H. vzhledem k tomu, že v návaznosti na společné prohlášení rumunského a ruského ministra zahraničí ze dne 4. července 2003 zřídily obě strany společnou rumunsko-ruskou komisi pro zkoumání otázek vyplývajících z historie dvoustranných vztahů, včetně otázky rumunského pokladu uloženého v Moskvě během první světové války; vzhledem k tomu, že během patnácti let se tato komise sešla pouze pětkrát, naposledy v roce 2019; vzhledem k tomu, že v protokolech uzavřených po těchto setkáních ruská strana uznala nárok Rumunska vůči Ruské federaci a souhlasila s tím, že dokumenty předložené rumunskou stranou jsou pravé a mají status mezinárodní smlouvy, která potvrzuje skutečnost, že Rumunsko svůj poklad, včetně pokladu národní banky, uložilo v Rusku;
- I. vzhledem k tomu, že Ruská federace je právním nástupcem Sovětského svazu, který převzal právní subjektivitu carského Ruska, a je tudíž povinna tento majetek, který patří Rumunsku, vrátit;
- J. vzhledem k tomu, že navrácení přivlastněného rumunského národního pokladu má velký význam pro institucionální i národní paměť země; vzhledem k tomu, že navrácení kulturního dědictví nezákonně zabaveného zemi, z níž pochází, má zásadní význam pro ochranu univerzální hodnoty kulturního dědictví;
- K. vzhledem k tomu, že dosažení návratu rumunského národního pokladu vyžaduje specifickou evropskou reakci;
1. vyjadřuje politování nad tím, že Rusko plně nenavrátilo rumunský národní poklad do Rumunska v souladu s povinností výslovně uvedenou v oficiálních dvoustranných dohodách mezi oběma státy a v souladu s mezinárodním právem a normami;
 2. vyzývá vládu Ruské federace, aby plně navrátila zbývající části rumunského národního pokladu, který byl v letech 1916 a 1917 odeslán do Moskvy k úschově;
 3. připomíná, že nezákonné přivlastnění rumunského národního pokladu Ruskem je ojedinělým mezinárodním případem, kdy byla měnová zlatá rezerva některého státu spolu s kulturními, náboženskými a archivními předměty, které jsou součástí jeho národního dědictví, svěřena do úschovy jinému státu na základě dohody, kterou potvrzují právoplatné dokumenty poskytující právní záruky jejich navrácení, kdy však tyto povinnosti byly nakonec v rozporu s mezinárodním právem a zvyklostmi porušeny;
 4. je si vědom toho, že národní poklad, který byl letech 1916 a 1917 v obtížných dobách první světové války uložen v Rusku do úschovy se zárukou vlády carského Ruska, pokud jde o bezpečnost přepravy, bezpečnost uložení a bezpečnost návratu do Rumunska, je bezprecedentním mezinárodním případem nezákonného přivlastnění rezerv zlata a předmětů kulturního dědictví, který rumunskou společnost dlouhodobě znepokojuje;
 5. konstatuje, že první světová válka přinutila rumunskou vládu k tomu, aby rumunský

národní poklad svěřila spojeneckému státu za účelem jeho ochrany před zničením; připomíná, že v těžkých válečných dobách přepravily desítky vlakových vagónů většinu rumunského národního pokladu do carského Ruska za účelem jejich úschovy do doby, než nastane mír, s podrobným soupisem zlaté rezervy rumunské národní banky, s tím, že se Rusko zaručilo za jejich ochranu a návrat, jak to v té době dosvědčily další státy; zdůrazňuje, že národní poklad zákonně poskytnutý do úschovy Ruska zahrnoval 91,5 tun ryzího zlata patřícího do rezerv rumunské národní banky, královské sbírky klenotů a vzácných mincí spolu s kulturními a historickými statky nevyčísitelné hodnoty, jako jsou státní archivy, dokumenty, cenné historické rukopisy, historické malby, vzácné knihy a sbírky mnoha veřejných a soukromých institucí dokumentující více než pět století rumunských dějin;

6. zdůrazňuje, že navzdory několika pokusům o diplomatická jednání po první světové válce Rusko rumunský národní poklad nikdy plně nevrátilo, přestože to bylo právně stanoveno v oficiální dvoustranné dohodě mezi oběma státy;
7. konstatuje, že některé kulturní, náboženské a archivní statky, které byly součástí národního pokladu nezákonně přivlastněného Ruskem, byly do Rumunska vráceny v letech 1935 a 1956; zdůrazňuje však, že dosud nebylo vráceno nic z 91,5 tun ryzího zlata, které je součástí rezerv rumunské národní banky, v rozporu s protokoly podepsanými při přepravě pokladu do Ruska;
8. vyjadřuje znepokojení nad tím, že navzdory tomu, že byla vytvořena společná rumunsko-ruská komise odborníků pověřená vedením jednání v této záležitosti, úsilí o navrácení rumunského národního pokladu – včetně nezákonně přivlastněných zlatých rezerv rumunské národní banky – prostřednictvím dvoustranných diplomatických kanálů mezi Rumunskem a Ruskem narazilo na odmítnutí Ruska vrátit to, co si předchozí režimy protiprávně ponechaly v rozporu s podepsanými restitučními protokoly;
9. zdůrazňuje, že jak je stanoveno ve smlouvách EU, zachování národních pokladů členských států je třeba věnovat zvláštní pozornost;
10. oceňuje významnou snahu EU o ochranu národního, kulturního a historického dědictví prováděním právních předpisů a mechanismů spolupráce, které upravují navrácení kulturních statků a historického dědictví nelegálně vyvezených z území států EU, a její úsilí v boji proti obchodu s kulturními statky;
11. konstatuje, že směrnice 2014/60/EU je klíčovým pilířem závazku EU chránit národní poklady a kulturní statky, zatímco akční plán EU proti nedovolenému obchodu s kulturními statky potvrzuje širší závazek EU chránit kulturní dědictví; zdůrazňuje, že nezákonně vyvezené kulturní statky musí být navráceny bez ohledu na to, zda byly přemístěny v rámci Unie nebo vyvezeny do státu mimo EU; upozorňuje, že zatímco podle příslušných ustanovení SFEU se stávající právní předpisy EU vztahují na navrácení kulturních statků a národních pokladů, které před 1. lednem 1993 neoprávněně vyvezl jeden členský stát do jiného členského státu, navrácení rumunského národního pokladu zůstává zvláštním případem vyžadujícím specifické řešení;

poukazuje na výjimečnou a vysoce specifickou povahu nezákonného přivlastnění rumunského národního pokladu, která vyžaduje pro zajištění jeho navrácení specifickou evropskou reakci, čímž se zároveň rozšíří metodický přístup EU k navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území států EU;

12. zdůrazňuje, že k dosažení navrácení kulturních statků a národních pokladů patřících některému členskému státu EU, které si protiprávně přivlastnil stát mimo EU, jsou zapotřebí rozsáhlá diplomatická jednání, a to jak na dvoustranné úrovni, tak v rámci mezinárodních fór;
13. vyzývá Komisi, aby rozšířila oblast působnosti politik EU upravujících ochranu kulturních statků tak, aby zahrnovala zpětné získávání národních pokladů přemístěných v době války na základě dvoustranných dohod mezi státy;
14. vyzývá Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost, aby vrácení rumunského národního pokladu zahrnuly do dvoustranné diplomatické agendy, kterou se řídí vztahy mezi EU a Ruskem, jakmile regionální kontext umožní obnovení politického dialogu mezi stranami;
15. vyzývá Komisi, aby zavedla konkrétní způsoby součinnosti s rumunským státem, rumunskou národní bankou a dalšími příslušnými institucemi s cílem mobilizovat koordinované úsilí a aby využívala veškeré diplomatické prostředky k mediaci, podpoře komunikace – ve vhodných případech – s ruskými protějšky a k hledání cest, jak zajistit bezodkladné vrácení ztraceného národního pokladu tam, kam patří;
16. vyzývá Komisi, aby zvažila možnost jednat jako partner rumunských zástupců zapojených do společné rumunsko-ruské komise pověřené jednáním o navrácení rumunského národního pokladu;
17. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, Evropské službě pro vnější činnost, vládám a parlamentům členských států, Radě Evropy a jejímu Parlamentnímu shromáždění, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a státním orgánům Ruské federace.